

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 118 0 Срр 002732 22 Срр
Бања Лука, 28.10.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Смиљане Мрше, као чланова вијећа, поступајући по тужби тужитеља М.Х. из К., кога заступа М.Г., адвокат из К., поднесеној ради утврђивања повреде права на суђење у разумном року у предмету Комисије за имплементацију ..., при Министарству Републике Српске, број ..., у предмету Окружног суда у Бањој Луци, број 11 0 У 029605 21 У и Врховног суда Републике Српске, број 11 0 У 029605 22 Увп и досуђивања новчане накнаде, на сједници одржаној дана 28.10.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Утврђује се повреда права на суђење у разумном року због дужине трајања поступка за остварење права на отпремнину по члану 152. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 38/00, 40/00, 38/03, 66/03 и 20/07), који је вођен код Комисије за имплементацију тога члана, при Министарству Републике Српске, у предмету број ..., код Окружног суда у Бањој Луци, у предмету број 11 0 У 029605 21 У и Врховног суда Републике Српске, у предмету број 11 0 У 029605 22 Увп.

Тужитељу се због повреде права на суђење у разумном року досуђује новчано обештећење у износу од 1.000,00 КМ, који се има исплатити из буџета Републике Српске у року од три мјесеца од дана подношења захтјева за исплату досуђеног износа, са законском затезном каматом од дана истека тог рока до исплате, уз накнаду трошкова на име састава тужбе у износу од 375,00 КМ, а захтјев преко овог износа и за накнаду трошкова састава захтјева за убрзање поступка у износу од 900,00 КМ, се одбијају.

Образложење

Тужитељ је овоме суду, позивом на одредбу члана 21. Закона о заштити права на суђење у разумном року (“Службени гласник Републике Српске”, број 99/20, даље: ЗЗП), поднио тужбу за утврђивање повреде права на суђење у разумном року у поступка за остварење права на отпремнину по члану 152. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 38/00, 40/00, 38/03, 66/03 и 20/07, даље ЗР). У тужби наводи, да је поступак за остваривање наведеног права по захтјеву тужитеља од 29.1.2001. године вођен код Комисије за имплементацију тога члана, при Министарству Републике Српске, у предмету број ..., да је поступак по том захтјеву трајао 20 година и да је захтјев одбијен рјешењем наведене Комисије број ... од 5.2.2021. године; да је другостепеним рјешењем Министарства Републике Српске, број ... од 4.6.2021. године, његова жалба против наведеног рјешења одбијена; да је пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У

029605 21 У од 23.2.2022. године, тужба тужитеља против туженог Министарства Републике Српске (даље: Министарство), у предмету остваривања права на отпремнину одбијена, те да је рјешењем Врховног суда Републике Српске, број 11 0 0 У 029605 22 Увп од 18.5.2022. године, одбијен његов захтјев за ванредно преиспитивање напријед наведне пресуде; да је у предмету Врховног суда Републике Српске у број 11 0 У 029605 22 Увп тражио убрзање поступка и да је рјешењем број 118 0 Зуп 002709 22 Зуп од 25.5.2022. године, захтјев тужитеља одбијен; и да ставови који су изнесени у наприје означеним одлука републичких органа и судова, нису засновани на закону. Према наводима тужбе тужитељ је 29.1.2001. године је поднио захтјев Министарству за остваривање права на отпремнину по основу одредбе члана 152. тада важећег ЗР, који је одбијен рјешењем наведене Комисије од 5.2.2021. године и да предмети ове врсте, по природи нису сложени у правном и чињеничном смислу, те да не постоји ни један од фактора из члана 5. наведеног закона који би предмет чинили сложеним и који би оправдавали дужину трајања вишегодишњег поступка, тим прије када се има у виду да је предметно потраживање из радног односа и да у смислу члана 420. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) може сматрати хитним.

Тужитељ тражи да се утврди да му је повријеђено право на суђење у разумном року и да му се на име новчаног обештећења због повреде тога права досуди износ од 21.450.00 КМ, са законском затезном каматом од евентуално неисплаћени износ обештећења по протеклу рока од три мјесеца и накнаду трошкова поступка.

Сагласно одредби члана 23. став 2. ЗПП, од Правобранилаштва Републике Српске (даље: Правобранилаштво) је прибављено изјашњење на тужбу. У изјашњењу се истиче да се, с обзиром на вријеме подношења предметне тужбе поставља питање примјене ЗПП, да се имајући у виду да је тужитељ у наведеном управном поступку био заступан по стручном лицу – адвокату, који је имао овлаштења за поступање у том поступку, да се има цијенити одговорности тужитеља за непостапање у предметном поступку; да имајући у виду да је предмет овог поступка заштита права на суђење у разумном року, које се остварује у судском, а не у управном поступку, истиче приговор ненадлежности суда за поступање у предметној правној ствари. Из наведених разлога сматра, да нема основа за усвајање предметног захтјева тужитеља.

Од Окружног суда у Бањој Луци, у смислу одредбе члана 23. став 1. ЗПП прибављен је предмет број 11 0 У 029605 21 У, о вођењу управног поступка, у којем је и одлука која је донесена у управном спору у вези са којих је и поднесена тужба за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и досуђивање новчане накнаде.

Заштита права на суђење у разумном року, као и право на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року, које се остварује у судском поступку на начин и под условима прописаним законом, прописано је напријед наведеним Законом о заштити права на суђење у разумном року. Право на „суђење у разумном року“ је један од елемената права на правично суђење садржано у одредби члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (даље: Европска конвенција), као и у одредби члана III/3.е) Устава Босне и Херцеговине. Окончање поступка у разумном року је основно људско право које је везано за ефикасно спровођење правде код одлучивања „о грађанским правима и обавезама“ и о „кривичној оптужби“. Разуман рок је објективно потребно вријеме да се одлучи о неком праву или обавези и таква одлука изврши, односно да се утврди основаност кривичне оптужбе против некога.

Када се имају у виду наведене чињенице и околности овог случаја, које су од значаја за доношење одлуке, овај суд налази да су, с обзиром на дужину трајања поступка, од подношења захтјева Комисији за остваривање права на отпремнину (29.1.2001. године), до доношења одлуке по захтјеву за убрзање поступка (25.5.2022. године), испуњени услови за подношење тужбе, коју предвиђа одредба члана 19. и 21. ЗЗП, за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и досуђивање обештећења, јер нема сумње да је управни поступак за заштиту права на отпремнину, од подношења захтјева до дана доношења рјешења Комисије, трајао неразумно дуго. Ово и код чињенице што не ради о дугим периодима трајања даљњег тока управног поступка при доношењу другостепеног рјешења (које је донесено у року краћем од 2 мјесеца) и судског поступка по тужби тужитеља за покретање управног поступка (по којој је одлучено у року краћем од 8 мјесеци) и управног спора, у ком поступку је о захтјеву тужитеља за ванредно преиспитивање судске одлуке одлучено у року од 2 мјесеца. Међутим, приликом оцјене постојања повреде права на суђење у разумном року, цјелокупни поступак се посматра као цјелина, па суд не може раздвојити поступка и оцијенити да је до повреде дошло само у првостепеном управном поступку, а не и у преосталом дијелу управног и судског поступка.

За одлуку у поступку доношења одлуке по предметној тужби, одлучно је питање, да ли се дужина трајања поступка може нечим оправдати и ко је одговоран за тако дуго трајање поступка. Разумност дужине трајања поступка мора се оцјенити у свјетлу околности појединог предмета водећи рачуна о критеријима прописаним одредбом члана 5. ЗЗП, а то су – сложеност предмета у чињеничном и правном смислу; понашање суда и других републичких органа управе, органа јединица локалне самоуправе, јавних служби и других носилаца јавних овлаштења; понашање подносиоца правног средстава и значај предмета за подносиоца правног средства.

У погледу сложености предмета може се рећи да исти није сложен у чињеничном, а ни у правном смислу. Надаље, стоји чињеница да је подношење тужбе у диспозицији тужитеља, а када се тужба поднесе дужност је суда, да у складу са процесним законима води поступак и предузима правне радње у циљу вођења и окончања поступка. Међутим, по налажењу овог суда, дужини трајања поступка је дијелом допринијело и пасивно држање тужитеља, који се од подношења захтјева Комисије па до доношења одлуке по истом, није обраћао Комисији у вези непоступања по предметном захтјеву, он у тужби то и не тврди, нити с тим у вези доставља суду доказе.

Имајући у виду понашање тужитеља и његову, напријед описану неактивност у дужем периоду, не чини се да је тај предмет за њега имао неки посебан и изузетан значај, како се у тужби наводи, што се сагласно одредби члана 5. тачка 4) ЗЗП, узима као један од критерија за оцјену трајања суђења у разумном року и одређивања новчаног обештећења.

На темељу изложеног, цијенећи укупну дужину трајања предметног поступка, овај суд налази, да укупна дужина трајања предметног поступка није задовољила захтјев „разумног рока“ из члана 6. Европске конвенције, те да је у конкретном предмету дошло до кршења права тужитеља на „суђење у разумном року“ као једног од елемената права на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. Европске конвенције. Наиме, наведени период пасивности Комисије за имплементацију одредбе члана 152. ЗР, се карактерише као неадекватно администрирање правде, супротно стандардима права на правично суђење, тим прије када ни Правобранилаштва у свом изјашњењу на наводе предметне тужбе није понудило оправдање за овако дуго трајање предметног поступка, односно за наведени период пасивности. С друге стране, и

тужитељ је напријед описаним понашањем, несумњиво добрим дијелом допринио дужини трајања предметног поступка.

Узимајући у обзир критерије за оцјену трајања суђења у разумном року прописане у члану 5. ЗЗП, међу којим је један о критерија одлучивања по предметној тужби и критериј садржан у тачки 2. „понашање суда и других републичких органа управе, органа јединеца локална самоуправе и других носилаца јавних овлаштења“, не може се прихватити основаним приговор истакнут у изјашњењу Правобранилаштва, да су предмет судске заштите по овој врсти тужбе одлуке донесене у судском, а не и одлуке донесена у управном поступку.

Због повреде права на суђење у разумном року, странци се у судском поступку досуђује новчано обештећење (члан 27. став 1. ЗЗП). Према одредби члана 27. став 2. и став 4. ЗЗП новчано обештећење се одређује у новчаном износу од 300,00 КМ до 3.000,00 КМ по предмету, у складу са критеријумима који су утврђени у члану 5. истог закона, о којима је напријед било ријечи.

С обзиром на напријед наведено, на економске услове у Босни и Херцеговини (подаци доступни на www...) и напријед описане околности конкретног случаја, о чему је напријед било говора, те садржај одредби члана 27. став 1, 2. и 4. ЗЗП (због чега се захтјев тужитеља за исплату износа од 3.000,00 КМ, указује неоснованим и неутемељеним на закону), тужитељу је, на име новчаног обештећења, због неразумне дужине трајања предметног поступка, досуђен износ од 1.000,00 КМ на терет буџета Републике Српске, са законском затезном каматом (члан 277. Закона о облигационим односима "Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04), као у изреци.

Слиједом изложеног одлучено је као у изреци, на основу члана 26. став 1. ЗЗП.

Тужба за утврђење повреде права на суђење у разумном року и правично задовољење због повреде тога права, прописана је као правно средство ЗЗП. Како овим законом није уређено питање накнаде трошкова поступка, приликом одлучивања о том захтјеву, сагласно члану 23. став 3. ЗЗП имају се примијенити правила ЗПП. Стога је дјелимично усвојен захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава тужбе у износу од 375,00 КМ (члана 386. став 1. ЗПП, у вези са Тарифним бројем 3. Тарифе о наградама и накнади за рад адвоката „Службени гласник Републике Српске“, број 68/05), а одбијен је овај дио захтјева преко досуђеног износа и у цјелини је одбијен захтјев за накнаду трошкова на име састава захтјева за убрзање поступку, о којим трошковима се одлучује у том, а не у овом поступку.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић